

Nr. 4C-11/289/23.10.19
Salvați Copiii
Save the Children România

PROPUNERILE ORGANIZAȚIEI SALVAȚI COPIII referitoare la PROIECTUL DE LEGE pentru modificarea și completarea LEGII NR. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului

**Către Camera Deputaților, Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport
În atenția Domnului Președinte Sorin Mihai Cîmpeanu**

Stimate Domnule Deputat,

Salvați Copiii România este o organizație neguvernamentală, de utilitate publică, non-profit care, din 1990 militează activ pentru drepturile copilului și protecția copilului în România.

O preocupare constantă a Organizației Salvați Copiii o reprezintă dezvoltarea de servicii de prevenire, intervenție și suport pentru diferite categorii de copii vulnerabili, în vederea asigurării protecției drepturilor acestora. Două dintre direcțiile prioritare de intervenție ale organizației le reprezintă protecția copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate și protecția copiilor împotriva oricărei forme de violență.

În ceea ce privește copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate - indiferent de vârstă, plecarea părinților are un impact negativ asupra copiilor rămași acasă în grija unui singur părinte sau a altei persoane decât părintele, în cele mai multe situații existând consecințe atât la nivelul dezvoltării emoționale, cât și sociale, ceea ce va afecta pe termen lung capacitatea de adaptare și integrare socială a lor ca viitori adulți. Pe lângă acestea, în situația plecării ambilor părinți sau a unicului părinte din familia monoparentală, lipsa unui reprezentant legal limitează accesul copiilor la servicii de educație, sănătate și beneficii sociale. Pentru asigurarea reprezentării legale a copilului, trebuie realizată procedura delegării temporare a autorității părintești, procedură reglementată de Legea 272/2004, modificată prin Legea 257/2013.

Copiii afectați de migrația economică a părinților în străinătate reprezintă un procent semnificativ al copiilor din România. Din păcate, numărul copiilor cu unul sau ambii părinți plecați nu este cunoscut cu exactitate. Astfel, statisticile Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție indicau existența a 94.896 de copii în decembrie 2017. Datele furnizate de Ministerul Educației au relevat, însă, un număr mult mai mare de copii cu părinți plecați la muncă în străinătate, 159.038 de copii, iar aceste date nu surprind nici ele întreaga amploare a fenomenului, pentru că nu cuprind și copiii de vârstă antepreșcolară și pe cei neînscrși la școală/grădiniță sau în abandon școlar.

În ceea ce privește numărul cetățenilor români care muncesc în străinătate, conform datelor Monitorului Social¹, în 2017, mai mult de 2,5 milioane din cetățenii români cu domiciliul permanent în România (2.578.540 de persoane) erau plecați din țară pentru mai mult de un an. Acestora li se adaugă și românii care migrează sezonier, pentru perioade mai mici de un an.

În ceea ce privește fenomenul violenței asupra copilului, acesta rămâne ascuns și subraportat, un fenomen ce afectează mai ales copii din grupurile vulnerabile, dar căruia îi cad victime copii din toată societatea. De cele mai multe ori, datele statistice surprind doar manifestările cele mai violente și cazurile cele mai dramatice ale violenței cu victime copii.

Nivelul scăzut de educație, sărăcia, lipsa de informații cu privire la drepturile copilului, protecția copilului și metodele alternative de creștere și educare a copiilor – sunt doar câțiva dintre factorii de risc pentru apariția de comportamente cu impact negativ asupra dezvoltării copiilor, comportamente

¹ <https://monitorsocial.ro/indicator/situatia-populatiei-plecate-din-romania>

Salvați Copiii
Save the Children România

ce reprezintă grave încălcări ale prevederilor Convenției Drepturilor Copilului și Legii 272/2004 de protecție și promovare a drepturilor copilului. Conform studiului "**Abuzul și Neglijarea Copiilor. Studiu sociologic la nivel național, Salvați Copiii, 2013**": 38% dintre părinți recunosc abuzul fizic asupra copiilor în familie, 63% dintre copii afirmă că sunt bătuți acasă de către părinții lor, 20% dintre părinți apreciază pozitiv bătaia ca mijloc de educație a copilului, iar corecțiile precum „lovitul cu palma” sau „urecheala” nu sunt percepute de majoritatea părinților, și într-o anumită măsură, nici de copii, ca fiind comportamente din sfera abuzului fizic.

Comunitățile școlare se confruntă cu diferite manifestări de violență printre care cele mai semnificative sunt bullying-ul (forme de violență repetată asupra unui elev de către alți elevi) și cyberbullying-ul (forme repetate de violență în mediul online), de obicei asociate cu discriminarea, homofobia sau rasismul, violența fizică și verbală între elevi, dar și între profesori și elevi. Conform studiului "**Bullying-ul în rândul copiilor – Studiu sociologic la nivel național, Salvați Copiii, 2017**": 3 din 10 copii sunt excluși din grupul de colegi, 3 din 10 copii sunt amenințați cu bătaia sau lovirea de către colegi, 1 din 4 copii a fost umilit în fața colegilor, 73% dintre copii afirmă că au fost martorii unei situații de bullying în mediu școlar, în timp ce, conform studiului "**Studiul privind utilizarea Internetului de către copii. Cercetare socială de tip cantitativ, Salvați Copiii, 2019**": 1 din 2 copii cu vârste cuprinse între 12 și 17 ani au fost victime ale diverselor tipuri de hărțuire online.

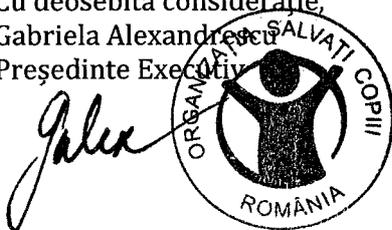
Având în vedere activitatea susținută de *advocacy* în interesul superior al copilului a Organizației Salvați Copiii și experiența directă cu copiii, părinții și reprezentanții autorităților, considerăm că adoptarea Proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului (L318/2019) de către Senat constituie o prioritate națională.

Cu toate acestea, față de scopul urmărit de propunerea legislativă și luând în considerare impactul social preconizat de inițiatori în Expunerea de motive a proiectului de lege, Organizația Salvați Copiii își exprimă îngrijorarea în legătură cu intervenția Senatului asupra art. 52 și art. 104 din Legea nr. 272/2004. Mai exact, considerăm că este impetuos necesar ca modificarea art. 52, în sensul celor cerute de noi, să se opereze în sensul includerii mecanismelor de stopare a fenomenului de bullying/cyberbullying. Mai mult, considerăm că menținerea termenului de 40 de zile în cadrul art. 104 alin. (1) al Legii e de natură să creeze serioase probleme în aplicarea legii. Astfel, considerăm oportune modificări ale articolelor din lege menționate, conform **Anexei 1** a prezentei adrese.

Concluzionând, Organizația Salvați Copiii consideră că este necesar ca proiectul de lege să includă aceste propuneri de modificare/completare. Principalul criteriu avut în vedere este principiul interesului superior al copilului care înseamnă, în situația analizată, protecția copiilor împotriva efectelor fenomenului de bullying/cyberbullying și asigurarea unei măsuri de protecție în cazul plecării părinților lor pentru muncă în străinătate.

În speranța modificării textelor din inițiativa legislativă conform recomandărilor Organizației Salvați Copiii, vă mulțumim anticipat pentru atenția acordată și vă asigurăm de sprijinul nostru în procesul de modificare a prevederilor Legii nr. 272/2004, o inițiativă laudabilă și care va duce la ameliorarea situațiilor de risc în care se regăsesc copiii.

Cu deosebită considerație,
Gabriela Alexandrescu
Președinte Executiv

Organizația Salvați Copiii
Intr. Ștefan Furtună 3, Sector 1
010899, București, România
Înregistrată la Jud. sect. 1
Dosar nr. 1334/ PJ/ 1990

Tel.: +4021 316 61 76
Mobil: +40744 36 09 15
Fax: +4021 312 44 86
secretariat@salvaticopiii.ro
www.salvaticopiii.ro

Asociație de utilitate publică
prin H.G. 2262/ 2004
Operator de date cu caracter
personal nr. 16481

Membru al Save the Children
International
www.savethechildren.net
info@savethechildren.org

ANEXA 1

Lit.	Prevederile Legii nr. 272/2004	Propuneri în cadrul inițiativei legislative	Propunerile Organizației Salvați Copiii	Argumente în favoarea modificărilor
A.	<p>Art. 52 (1) Ministerul Educației Naționale, ca organ de specialitate al administrației publice centrale, precum și inspectoratele școlare și unitățile de învățământ, ca instituții ale administrației publice locale cu atribuții în domeniul educației, sunt obligate să întreprindă măsuri necesare pentru:</p> <p>a) facilitarea accesului la educația preșcolară și asigurarea învățământului general obligatoriu și gratuit pentru toți copiii;</p> <p>b) dezvoltarea de programe de educație pentru părinții tineri, inclusiv în vederea prevenirii violenței în familie;</p> <p>c) organizarea de cursuri speciale de pregătire pentru copiii care nu pot răspunde la cerințele programei școlare naționale, pentru a nu intra prematur pe piața muncii;</p> <p>d) organizarea de cursuri speciale de pregătire pentru copiii care au abandonat școala, în vederea reintegrării lor în sistemul național de învățământ;</p> <p>e) respectarea dreptului copilului la timp de odihnă și timp liber, precum și a dreptului</p>	<p>Nu există.</p>	<p>Pentru o definiție atotcuprinzătoare a actelor de bullying/cyberbullying, considerăm că se impune o completare cu privire la efecte, introducându-se după lit. f) o nouă literă, g), cu următorul conținut:</p> <p>g) prevenirea și combaterea comportamentelor agresive, de excludere, de luare în derâdere, de umilire a copiilor și a oricărei alte forme de violență în școală, între copii sau între adulți și copii, inclusiv a intimidării în școală de către un alt coleg - bullying-ul și a comportamentului agresiv, de amenințare și furt de date personale prin intermediul Internetului - cyberbullying-ul, ce au drept consecință atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptate împotriva unei persoane sau grup de persoane.</p>	<p>Dintre cei aproximativ 1.300.000 de copii aparținând ciclurilor gimnazial și liceal, 400.000 sunt excluși din grupul de colegi, 325.000 sunt umiliți în public, 390.000 sunt amenințați cu bătaia sau cu lovirea, iar 220.000 sunt bătuți în mod repetat de către colegii lor.</p> <p>Potrivit OMS, România se situează pe locul 3 în clasamentul celor 42 de țări în care a fost investigat fenomenul¹, cu 17% dintre copii de 11 ani care au recunoscut că au agresat alți elevi cel puțin de trei ori în luna anterioară, procentajul celor de 13, respectiv 15 ani, fiind de 23%.</p> <p>Comunitățile școlare se confruntă cu diferite manifestări de violență printre care cele mai semnificative sunt bullying-ul (forme de violență repetată asupra unui elev de către alți elevi) și cyberbullying-ul (forme repetate de violență în mediul online), de obicei asociate cu discriminarea, homofobia sau rasismul, violența fizică și verbală între elevi, dar și între profesori și elevi. Conform studiului "Bullying-</p>

¹ Ultima ediție a studiului internațional al OMS, "Health Behaviour of School aged Children" 2016.

<p>acestuia de a participa liber la viața culturală și artistică;</p> <p>f) prevenirea abandonului școlar din motive economice, luând măsuri active de acordare a unor servicii sociale în mediul școlar, cum sunt: hrană, rechizite, transport și altele asemenea.</p>		<p>ul în rândul copiilor - Studiu sociologic la nivel național, Salvati Copiii, 2017: 3 din 10 copii sunt excluși din grupul de colegi, 3 din 10 copii sunt amenințați cu bătaia sau lovirea. de către colegi, 1 din 4 copii a fost umilit în fața colegilor, 73% dintre copii afirmă că au fost martorii unei situații de bullying în mediu școlar, în timp ce, conform studiului „Studiul privind utilizarea Internetului de către copii. Cercetare socială de tip cantitativ, Salvați Copiii, 2019”: 1 din 2 copii cu vârste cuprinse între 12 și 17 ani au fost victime ale diverselor tipuri de hărțuire online.</p>
<p>Art. 52 (2) În cadrul procesului instructiv-educativ, copilul are dreptul de a fi tratat cu respect de către cadrele didactice, personalul didactic auxiliar și cel administrativ și de a fi informat asupra drepturilor sale, precum și asupra modalităților de exercitare a acestora. Pedepsele corporale sau alte tratamente degradante în cadrul procesului instructiv-educativ sunt interzise.</p>	<p>Nu există.</p>	<p>În toate statele europene, copiii și părinții îndeplinesc un rol fundamental în diminuarea fenomenului de bullying. În aplanarea conflictelor ce pot degenera în violență fizică și pentru eliminarea formelor mai ușoare de bullying, medierea asigurată, în mediul școlar, chiar de către elevi, constituie un instrument extraordinar. Intervenția de acest tip presupune ca mediatorii unui conflict între elevi să fie elevi, de aceeași vârstă sau de vârstă mai mare, pregătiți în prealabil pentru a gestiona disputele. Ei pot dobândi și rolul de a se adresa cadrelor didactice în situațiile cu un grad ridicat de risc pentru victimele actelor de bullying sau atunci când intervențiile lor de mediere nu au avut succes. În acest fel, elevii participă în mod direct la ameliorarea climatului școlar, la promovarea valorilor și comportamentelor civice și la instaurarea unor relații de încredere între elevi și personalul didactic al școlilor.</p>

			<p>sau între adulți și copii, inclusiv a bullying-ului și a cyberbullying-ului. (2³) Prevenirea și combaterea bullying-ului în școli se realizează cu respectarea principiului primordietății măsurilor nepunitive bazate pe mediere și dialog și al participării copiilor și părinților în acțiunile și campaniile derulate în acest sens.</p>	
<p>B. Art. 104 (1) Părintele care exercită singur autoritatea părintească sau la care locuiește copilul, care urmează să plece la muncă în străinătate, are obligația de a notifica asistență socială de la domiciliu, cu minimum 40 de zile înainte de a părăsi țara.</p>	<p>Nu există.</p>	<p>La art. 104, se înlocuiește termenul de 40 de zile cu expresia „de îndată” astfel: (1) Părintele care exercită singur autoritatea părintească sau la care locuiește copilul, care urmează să plece la muncă în străinătate, are obligația de a notifica, de îndată, această intenție serviciului public de asistență socială de la domiciliu.</p>	<p>Din consultările realizate în ultimii ani de Salvați Copiii cu magistrați implicați în protecția copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate, a rezultat că multe instanțe judecătorești nu au considerat termenul de 40 de zile ca fiind un termen de recomandare, ci un termen legal imperativ/de decădere, ceea ce a atras declararea cererii ca inadmisibilă sau tardiv formulată, în cazul depășirii lui. Prin nejustificarea cererilor, s-a produs o încălcare a principiului interesului superior al copilului și a principiului celerității în rezolvarea situațiilor de risc în care se regăsește copilul. În plus, menținerea termenului de 40 de zile poate deveni motiv de refuz din partea serviciilor sociale ori din partea instanțelor de a iniția procedura de notificare pentru copiii ai căror părinți sunt deja plecați în străinătate. În viața reală și în relațiile profesionale care necesită deplasări în străinătate, pentru unii dintre părinți, acest termen este greu de respectat, dacă nu imposibil. Eliminarea termenului de 40 de zile și introducerea formulei „de îndată” va fi de natură să încurajeze părinții care vor pleca în străinătate</p>	

să facă demersurile necesare pentru delegarea temporară a autorității părintești, indiferent de timpul rămas la dispoziție.

În al doilea rând, se poate observa cu ușurință intenția inițiatorului prin interpretarea art. 104 alin. (2¹), așa cum acest text a fost adoptat de Senat: „Părintele care exercită singur autoritatea părintească sau la care a locuit copilul, care este plecat la muncă în străinătate, are obligația de a transmite **de îndată** serviciului public de asistență socială de la domiciliu notificarea cu privire la desemnarea persoanei care se ocupă de întreținerea copilului pe perioada absenței acestuia”. Ori, dacă se dorea păstrarea termenului de 40 de zile, el ar fi fost menționat în forma adoptată de Senat. Dincolo de ipoteza distinctă a reglementării de la alin. (2¹), este de netăgăduit asemănarea pe care acest aliniat o poartă cu alin. (1). Cu alte cuvinte, ține de domeniul evidenței faptul că alin. (1) și alin. (2¹) sunt interconectate și interdependente. Date fiind acestea, considerăm că intenția ce reiese din proiectul de lege, așa cum a fost el modificat de Senat, este de a elimina termenul de 40 de zile prezent în lege, având în vedere faptul că art. 104 alin. (2¹), în forma adoptată de Senat, nu se referă la acest termen. De fapt acest termen nu se găsește în niciun loc din textul inițiativei legislative. În opinia noastră, expresia „**de îndată**” este reprezentativă pentru relațiile sociale ce vor fi reglementate de actuala inițiativă legislativă.

În mod subsecvent, menționăm faptul că sancțiunea prevăzută la art. 142 alin (1) lit. ș)

				<p>trebuie eliminată deoarece, dată fiind înlocuirea termenului de 40 de zile cu sintagma de îndată, aceasta devine caducă. Mai mult, considerăm că această sancțiune nu îndeplinește scopul urmărit de legiuitor, și anume acela preventiv, de a evita situațiile de nerespectare a legii. Din consultările cu asistenții sociali ai primăriilor implicate în programele Salvați Copiii, rezultă că, deseori, amenda prevăzută în cazul depășirii termenului respectiv a dus la refuzul părinților de a se mai adresa primăriilor pentru delegarea autorității parentale.</p>
<p>Art. 142 <i>(1) Constituie contravenții următoarele fapte, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii, să fie considerate infracțiuni: ș) nerespectarea obligației prevăzute la art. 104 alin. (1);</i></p>	Nu există.	Considerăm oportună abrogarea art. 142 alin. (1) lit. ș) pentru motivele arătate mai sus.		